

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 19. 4. 2016 v trestní věci obžalovaných 1. P. N., nar. v , trvale bytem – , okres , adresa pro doručování ubytovna , , , a 2. M. Š., nar. v , trvale bytem – , okres , *takto*:

Odvolání obžalovaného P. N. a obžalované M. Š. proti rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 6. 11. 2015 č. j. 5T 14/2015 – 288 se podle § 256 trestního řádu **zamítají**.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný P. N. shledán vinným spácháním pokračujícího přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku a obžalovaná M. Š. pomocí k spáchání tohoto pokračujícího přečinu podvodu, a to podle § 24 odst. 1 písm. c) k § 209 odst. 1 trestního zákoníku. Okresní soud obžalovanému P. N. za toto jednání podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 2 roků, a to za použití § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku. M. Š. podle týchž ustanovení pak uložil trest odnětí svobody v trvání 3 měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 20 měsíců.

Zmíněného přečinu, respektive pomoci k tomuto přečinu, se měli oba obžalovaní dopustit způsobem velice podrobně popsáním ve výroku napadeného rozsudku, a to dne 26.11.2012 tím, že obžalovaný na Úřadu práce České republiky předložil jako přílohu uplatněného nároku na příspěvek na bydlení za 3. čtvrtletí roku 2012 nepravdivě vyplněné přílohy, zejména pokud jde o uzavřenou nájemní smlouvu a tvrzené náklady na služby spojené s užíváním bytu na adrese , dále takto jednal i ve dnech 27.2.2012 a 10.6.2013 za situace, kdy si byl vědom toho, že nemovitost , je rodinný dům s jedinou bytovou jednotkou, v níž bydlí společně s vlastníkem nemovitosti M. Š., a obžalovaná M. Š. pak měla sepsat a podepsat nepravdivou nájemní smlouvu na dotčený byt na adrese , údajně pronajatý P. N., a to v období od 1.4. do 26.11.2012, dále od 1.1.2013 do 27.2.2013 včetně dokladu o výši nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2012 a dále v období do 10.6.2013, kdy měla do dokladu o výši nákladů za bydlení za 1. čtvrtletí 2013 nepravdivě potvrdit, že jí obžalovaný N. uhradil nájemné 9.000 Kč měsíčně a 1.500 Kč měsíčně za elektřinu, a tyto písemnosti spoluobžalovaný P. N. pak předložil Úřadu práce České republiky. Takto měla jednat, ačkoli si byla vědoma toho, že jmenovaný N. není nájemcem bytu a nájemní smlouvy jsou smyšlené, uvedené částky za nájemné a další služby jí P. N. nehradil a jednala tak i s vědomím, že tyto písemnosti budou P. N. předloženy k žádosti o poskytnutí dávky státní sociální podpory – příspěvku na bydlení. Oba obžalovaní takto měli způsobit České republice škodu na neoprávněně vyplacených dávkách státní sociální podpory – příspěvku na bydlení - ve výši 34.814 Kč.

Proti tomuto rozsudku podali oba obžalovaní včasné odvolání, kdy obžalovaný P. N. namítl, že tiskopisy, které odevzdal úřadu, konzultoval se zaměstnanci OSSZ (zde má na mysli patrně úřad práce, i v dalším textu oba obžalovaní označovali dotčený úřad jako OSSZ) a reagoval na jejich příkazy, což je i ve výpovědi pana V. Pokud by chtěl podvádět, tak by je při kontrole určitě nepustili do domu, byli naopak rádi, že se na místě domluví, zda vůbec je nájemní smlouva nutná nebo zbytečná. Podle obžalovaného kontrola na ně vůbec nereagovala, žádné informace nebo rady jim neposkytla, a pokud se tvrdí, že do domu je jen jeden vchod, tak se to nezakládá na pravdě, neboť je i druhý vchod ze zadní části, který se dal tehdy oddělit tak, aby každý svůj vchod měl. Dále byla možnost ze strany paní Š., aby si druhou bytovou jednotku na katastrálním úřadě zajistila. Vůbec zaměstnancům OSSZ nevadilo, že do kolonky tiskopisu jsou potvrzené příjmy od paní Š. z pronájmu, i když věděli, že nemá žádné finance a nemůže nic platit. Věděli také, za jakých okolností přišel o zaměstnání, žádal je o smír a snažil se vše urovnat, aby se jeho existence nedostala do rozporu se zákonem, ovšem to se nestalo. V několika odvoláních včetně stížnosti ministerské už od začátku zdůrazňoval, že nájemní smlouva je vypsána orientačně a že potřebuje s ní poradit. OSSZ vědělo od začátku, že nájemní smlouva je orientační a je nemožné, aby to nevědělo. Dále se včetně m² plochy řádně omluvil, že jde o nedorozumění, o omyl, což uvedl v několika stížnostech. Netušil, že léčba a doprava k lékařům, strava a teplo je obohacování, což nemuselo být, kdyby jej školení zaměstnanci OSSZ řádně informovali, jak má nájemní smlouva vypadat, aby na jakoukoli formu příspěvku na existenci dosáhl a nemusel porušovat zákon. Dále chtěl připomenout neziskové organizace, podle nichž se také řídil. Zdůraznil, že několikrát zaměstnance OSSZ upozorňoval, že na nájemní smlouvě netrvá a bude rád za jakoukoli pomoc, aby mohl žít, což také uvedl ve stížnostech. Byli v domnění, že soud rozhodne o tom, zda má zmíněný obnos zaplatit nebo ne. Z rozhodnutí soudu vyplývá, že ten obnos mají zaplatit, což se již stalo. Necítí se být vinen jako zloděj a že by chtěl úmyslně někoho okrádat.

Obžalovaná M. Š. namítla, že nic nepřipravovala, neměla internet, nikomu neradila, sama potřebovala poradit, nikoho nechtěla podvést ani přivést v omyl, naopak, v omyl byla přivedena ona. Měla zájem spolupracovat se sociálními pracovníky, ovšem ti jí nijak neoslovili, pouze prostřednictvím pana N., který opakovaně schváceně a zoufale přicházel za ní s pokyny, že jediná možnost vyplacení dávek v tomto případě je nájemní smlouva. Snažila se mu vyhovět tak, jak mu poradili sociální pracovníci v Mariánských Lázních. Smlouva byla tedy fiktivní. Jen z toho důvodu, že nikdo z nich opravdu nevěděl, jak má vypsána žádost vypadat, tak se opakovaně škrtalo, opravovalo a postupně tímto se docházelo a vyvinulo se to v nějakou nevěrohodnost. Tehdy si opravdu myslela, že je to sociálka takto učí, jak to má být správně. Proto se opravdu lesy nešetřilo a sociálka je nicméně toto nenaučila a tolik žádostí, ale špatně vypsané. Přitom si myslí, že stačilo z jejich strany přesně naznačit a sestavit body a pravidla, podle kterých by se jelo, nic nikomu nepřikazovala ani úmyslně nechystala. Dokola neustále je s tímto obtěžovala a následně pan N. jí. Už opravdu nevěděla, co s tím má dělat, a tak volila svůj čas a finance, aby to nějak skloubili. Když by tedy sociálka sdělila, že touto cestou to nejde, volili by jinou cestu, ovšem se sociálkou nebylo možné se domluvit, ani jí nijak nevyzvali k návštěvě. Nechápala, co vlastně chtějí. Člověka potopit nebo mu pomoci a podat stéblo tonoucím. Nikdo z nich by netrval na nájemní smlouvě, kdyby se našla správná cesta, ale neporadili, jen útočili. Žádali o smír bez efektu o radu, neměli zájem. Radili se a stěžovali si i panu ředitelovi pracovního úřadu panu Š., psali spoustu stížností, místo aby si sociálka uvědomovala, že je to takhle špatně, a poradili, tak si sami nevěděli rady, a tak se teď potýkají se soudem. Chce

poznámenat, že požadovanou částku 35.000 Kč již sociálka obdržela, kdy začali opakovaně klást nátlak a vyhrožovat exekucí, a proto dále nečekala, sehnala požadovanou částku a v plné míře ji zaplatila, aby nebylo více problémů, než je. Celé 4 roky žije v nátlacích a šikaně ze strany sociálních pracovníků a pana N■■■■, který neustále o něco žádal jen zřejmě proto, že OSSZ toto takhle nastavila. Nic od začátku nevyžadovala za každou cenu a nikoho k ničemu nenutila, sama pocitově byla donucena. Věří tomu, že soud bude spravedlivý a znovu zdůrazňuje, že se snažili vyhovět požadavkům sociálních pracovníků v rámci získání oprávněných dávek pro občana této republiky.

Krajský soud v Plzni přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku, a to zejména z hlediska vytýkaných vad, přezkoumal také správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo, a neshledal odvolání obou obžalovaných důvodným.

Z obsahu spisu je zřejmé, že soud prvního stupně v řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, postupoval tak, aby mohl být zjištěn skutkový stav, o němž nevznikají ani s ohledem na námítky odvolatelů důvodné pochybnosti. Dokazování bylo provedeno v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí o vině a trestu, a pokud okresní soud pominul důkazní návrh obžalovaných na výslech svědkyně Z■■■■, tento byl přednesen znovu v rámci odvolacího řízení a krajský soud tento důkazní návrh jako nadbytečný zamítl, stejně tak jako návrh na opakovaný výslech svědka V■■■■. Při provádění jednotlivých důkazů s touto výjimkou postupoval nalézací soud v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu. Nebyly tedy zjištěny žádné procesní vady, které by musely vést ke zrušení rozsudku a vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. V průběhu řízení před okresním soudem podle názoru krajského soudu nebylo porušeno právo obžalovaných na řádnou obhajobu, soud prvního stupně výsledky provedeného dokazování zhodnotil v souladu s hledisky uvedenými v § 2 odst. 6 trestního řádu a učinil správné i skutkové právní závěry, s nimiž se odvolací soud ztotožnil.

Základní námitkou odvolatelů je, že toliko reagovali na požadavky pracovníků OSSZ (správně Úřadu práce ČR) tak, aby obžalovaný P■■■■ N■■■■ dosáhl na dávky státní sociální podpory. I z průběhu veřejného zasedání, v rámci kterého bylo projednáno odvolání obžalovaných, je krajskému soudu zřejmé, že obžalovaní svoji vinu neakceptují a mají svoje vlastní představy o tom, jak by takovéto řízení o dávkách státní sociální podpory mělo vypadat, která se ovšem vůbec nekryje s realitou.

Je třeba říci, že účelem dávky – příspěvku na bydlení podle hlavy III. zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, je hradit náklady na bydlení takové osobě, která je vlastníkem nebo nájemcem bytu a u které náklady na bydlení přesahují částku součinnu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (s ohledem na bydliště obžalovaného N■■■■). Je zcela zřejmé, že musí jít podle § 24 až § 26 citovaného zákona o reálný nájemní vztah a že předmětem tohoto nájemního vztahu musí být byt ve smyslu zvláštních předpisů, anebo obytná místnost v zařízeních určených k trvalému bydlení podle zvláštních předpisů. Je zřejmé, že za byt nelze považovat soubor místností popsanych ve zjištění kontrolního orgánu úřadu práce v bydlišti obžalovaného. Pokud jde o jeho obhajobu, že by bylo možné zřídit samostatný přístup k tomuto souboru místností, pak je faktem, že tento přístup v době podání žádosti zřízen nebyl, stejně tak nebyly tyto místnosti vybaveny samostatným sociálním zařízením, samostatnou kuchyní, nešlo tedy o samostatnou bytovou jednotku a z tohoto důvodu se celý dům považoval za jeden byt, který obýval obžalovaný společně se

spoluobžalovanou, která se tímto také stávala osobou, jejíž příjmy měly být i společně posuzovány s příjmy obžalovaného. Také obžalovaný ve svých námitkách nemohl nijak vysvětlit, proč nepřipustil v prvním období pobírání tohoto příspěvku, že je současně poživitelem podpory v nezaměstnanosti. Navíc podlahová plocha obývaných místností obžalovaným v žádném případě podle zjištění kontrolního úřadu neodpovídala předložené nájemní smlouvě. Pokud pracovníci úřadu práce poučili obžalovaného, že předpokladem pro čerpání tohoto typu příspěvku je uzavřená nájemní smlouva, uváděli pravdu a postupovali v souladu se zákonem, konkrétně § 24 až § 26 citovaného zákona. Rozhodně z toho nelze dovodit, že by snad obžalované vybízeli k vypracování fiktivních či jakýchsi orientačních nájemních smluv. Bez ohledu na to, jak se oba obžalovaní jako zletilí a plně svéprávní občané na celou situaci dívají, něco takového jako orientační nájemní smlouva zkrátka neexistuje, tím méně předložená při úředním jednání o poskytnutí dávky státní sociální podpory.

Ostatně pokud uvádí spoluobžalovaná a obžalovaný, že nikoho nechtěli podvést, že obžalovaný potřeboval peníze na stravování, cesty k lékařům a na léky apod., pak sami sebe usvědčují v tom směru, že příjmy získané z příspěvku na bydlení ve skutečnosti nesloužily k hrazení ubytování obžalovaného.

Spoluobžalovaná vůbec tyto údajné příjmy od obžalovaného neinkasovala, což je zjevné i z toho, že sama je ve svých příjmech pro úřad práce neuváděla, jak na to správně poukázala svědkyně Z. v úředním záznamu, který byl čten za souhlasu stran okresním soudem v hlavním líčení.

Jestliže obžalovaný potřeboval hradit náklady svého živobytí, k tomu slouží jiné instituty, nežli příspěvek na bydlení, a to zejména instituty podchycené v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, kdy jde zejména o příspěvek na živobytí podle § 21 tohoto zákona.

Nerozhodná je také námitka obžalovaného N., že byla možnost ze strany paní Š., aby si druhou bytovou jednotku na katastrálním úřadě zajistila. Oba obžalovaní musí pochopit, že nájemní smlouva měla být sepsána podle reálného stavu a ne podle toho, co by bylo v budoucnu někdy možné, neboť dotčený příspěvek má být čerpán na reálné náklady spojené s užíváním reálně existujícího bytu splňující požadavky na takovéto poznačení ubytování včetně příslušenství. Příspěvek na bydlení rozhodně neměl sloužit k úhradě léčby, dopravy k lékařům, stravy a tepla, což jsou náklady, které podle obsahu odvolání obžalovaného P. N. takto hrazeny byly.

Obžalovaný také měl možnost využít mimořádnou okamžitou možnost podle zákona č. 111/2006 Sb., pokud by na ni měl nárok. To by ovšem obžalovaný musel prokázat, že se nachází ve stavu hmotné nouze dle § 2 zákona č. 111/2006 Sb.

Krajský soud shrnuje, že na nepříznivou finanční a životní situaci zkrátka nelze reagovat tím, že se vyhotoví fiktivní nájemní smlouva na nemovitost neodpovídající reálnému stavu této nemovitosti a na základě takovéto smlouvy a dalších předložených dokladů se poté čerpají dávky státní sociální podpory určené k účelovému, nikoli k volnému použití.

Svědka V., jehož výsledek byl i v odvolacím řízení znovu navržen, byl okresním soudem již vyslechnut a krajskému soudu není zřejmé, proč by měl být výsledek tohoto svědka opakován, zejména za situace, kdyby nemohl nic změnit na zjištěném skutkovém stavu.

Obžalovaní se sice snažili svalit vinu za vypracování dotčené smlouvy právě na tohoto svědka s tím, že je nutil k sepsání nájemní smlouvy, ovšem takto nelze na věc nahlížet. Pokud svědek obžalovanému N■■■■ sdělil, že sepsání nájemní smlouvy je předpokladem pro čerpání dotčeného příspěvku, nebylo současně nijak zjištěno, že by jej nutil k uvádění nepravdivých skutečností do této nájemní smlouvy – k tomu svědek jednoznačně vypověděl. Pokud pak jde o výslech svědkyně Z■■■■, ten považuje krajský soud za nadbytečný, když není zřejmé, jak by výpověď této svědkyně mohla cokoli změnit na tom, že obžalovaní vyhotovili fiktivní smlouvu neodpovídající na základě následné kontroly reálnému stavu obývané nemovitosti. Přitom podle názoru krajského soudu k posouzení stavu věci zcela postačuje výpověď svědka V■■■■ a obsah čteného záznamu o podaném vysvětlení svědkyně Š■■■■, ve spojení s obsahem příslušného správního spisu.

Podle názoru krajského soudu tak obžalovaný P■■■■ N■■■■ skutečně uvedl pracovníky Úřadu práce České republiky v omyl, a to až do doby, nežli v rámci provedené kontroly zjistili, že údaje uvedené v dotčené nájemní smlouvě jsou zcela fiktivní, způsobil tak na majetku cizím, tedy konkrétně na majetku České republiky, škodu ve výši 34.814 Kč na základě neoprávněně čerpaného příspěvku, přičemž je zřejmé, že jde o škodu nikoli nepatrnou, nikoli však o škodu vyšší. Okresní soud proto nepochybil, když posoudil jednání obžalovaného jako pokračující přečin podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku, pokračující z toho důvodu, že realitě neodpovídající doklady byly úřadu práce předloženy opakovaně ve více případech a časových obdobích, přitom jde o jednání zcela zjevně spojené počátečním úmyslem, shodným způsobem provedení i shodným předmětem útoku. Je třeba říci, že obžalovaný jednal v úmyslu přímém, chtěl získat dávku státní sociální podpory a zcela vědomě předložil fiktivní smlouvu a vyplnil nepravdivě předložené dotazníky a přílohy. Jeho tvrzení o jakémsi orientačním charakteru smlouvy musí soud u zletilé a svéprávné osoby zcela odmítnout.

V případě spoluobžalované Š■■■■ je pak zřejmé, že s tímž vědomím nepravdivosti nájemní smlouvy a dokladů o údajně uhrazeném nájemném a plněním spojeným s užíváním bytu a s vědomím toho, že takovéto doklady budou spoluobžalovaným předloženy na úřadu práce při jednání o přiznání příspěvku na bydlení a budou rozhodné pro vyměření jeho výše, tyto listiny signovala a spolupodílela se na jejich vytvoření. Pokud nalézací soud považuje její jednání za pomoc ve smyslu § 24 odst. 1 písm. c) k přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 trestního zákoníku, opět podle názoru krajského soudu nepochybil, i zde se jedná podle názoru krajského soudu o úmysl přímý. Obžalovaná velmi dobře věděla, v jakém stavu se její nemovitost nachází, a uváděné částky byly zcela fiktivní, když je pak ani sama do svých příjmů následně neuváděla. Sama se vyjádřila tak, že obžalovaný nic hradit nemohl, neboť neměl z čeho, případně tvrdila, že jí hradil jen částečně.

Krajský soud tedy uzavírá, že pokud jde o skutková zjištění i právní kvalifikaci, okresní soud žádným způsobem nepochybil. Rovněž zde nejsou dány důvody pro postup dle § 12 odst. 2 trestního zákoníku s ohledem na výši způsobené škody a promyšlenost dotčeného jednání, nelze mít za to, že by postih podle jiného právního předpisu v dané věci postačoval.

Pokud pak jde o samotnou výši uložených trestných sankcí, proti té konkrétní námitce odvolatelů nezazněly, když je zřejmé, že primárně nebyli ztotožnění vůbec s tím, že by snad měli být uznáni vinnými. Uložené tresty byly ukládány v rámci správné zákonné trestní sazby uvedené v § 209 odst. 1 trestního zákoníku, nachází se v jedné šestině, respektive v jedné osmině této trestní sazby, jde o tresty zcela výchovné odložené na kratší zkušební dobu, takže

podle názoru krajského soudu nemohou být tyto tresty považovány za nepřiměřené přísné ve smyslu § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu. Proto bylo odvolání obou obžalovaných jako nedůvodné zamítnuto.

Poučení: I. Proti tomuto rozhodnutí není přípustný další řádný opravný prostředek.

II. Proti tomuto rozhodnutí může podat dovolání nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce, anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, jakož i obžalovaný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Obžalovaný tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce. Podání obžalovaného, které by nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť by takto bylo označeno. Dovolání se podává u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. řádu) podání uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu, i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Plzni dne 19. 4. 2016

Mgr. Miloslav Sedláček, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vendula Jurčová